

מענק הסתגלות לעולים ולעולים גוררי זכאות מאזורי הלחימה שבין רוסיה ואוקראינה

הצעה להחלטה

מחליטים, במטרה לסייע לעולים ולעולים גוררי הזכאות מאוקראינה, רוסיה ובלארוס, שהגיעו לישראל מאז 24.2.2022 (להלן: "העולים"), לאור זאת שהעולים מגיעים לישראל ללא שהכינו עצמם מראש לעלייה ובחוסר כל, בשים לב לעלייה החדה במספרי העולים ובמטרה לעודד את קליטת העולים במסגרות קהילתיות ולפנות את המלונות שהועמדו לטובת העולים לצורך קליטת עולים נוספים, להטיל על שרת העלייה והקליטה, או מי מטעמה שהוסמך לעניין החלטה זו, בתיאום עם משרד האוצר, להעניק לעולים מענק הסתגלות חודשי, בשנה הראשונה לעלייתם, על פי העקרונות הבאים (להלן – המענק):

1. הזכאים למענק –
  - א. עולה שעלה לישראל בתקופת ההכרה בזכאות.
  - ב. עולה גורר זכאות, ששב לישראל בתקופת ההכרה בזכאות, ואשר משרד השיכון אישר כי הוא "חסר דירה".
2. המענק –
  - א. סכומי המענק החודשי יקבעו על סמך הרכב המשפחה, כפי שמופיע בתעודת העולה, בהתאם לפירוט הבא:

זכאים	הרכב משפחה	מענק חודשי	מענק שבועי
עולים	יחיד/ קשיש	2,300	535
	משפחות עד שני ילדים	2,900	674
	משפחות עם שלושה ילדים ומעלה	3,400	791
עולים גוררי זכאות	יחיד/ קשיש	1,750	407
	משפחות	2,150	500

- ב. זכאים המתגוררים במלונות יקבלו את המענק באופן הולך ופוחת ביחס לאורך שהותם

במלונות, כדלקמן:

- (1) עולה או עולה גורר זכאות שלא שוכן בבית מלון במימון המדינה, יהיה זכאי למענק למשך 12 חודשים מלאים מהמועד הקובע, לפי העניין.
- (2) עולה שקיבל מעמד עולה בעת כניסתו לישראל וכן עולה גורר זכאות ששוכן בבית מלון על חשבון המדינה, יהא זכאי למענק בקיזוז שווי של שבוע בגין כל שבוע או חלק משבוע בהם שהה במלון, מעבר לשבועיים הראשונים של שהייתו בבית המלון.

3) עולה שקיבל מעמד עולה במועד מאוחר ממועד הגעתו לישראל, יהא זכאי למענק בקיזוז שווי של שבוע בגין כל שבוע או חלק משבוע בהם שהה בבית המלון מעבר לתקופה שלהלן:

1. אם שינה את מעמדו במהלך השבועיים הראשונים להגעתו - שלושה שבועות.
2. אם שינה את מעמדו במהלך השבוע השלישי להגעתו ואילך - ארבעה שבועות.
- 4) עולה או עולה גורר זכאות אשר עלו לפני מועד אישור החלטה זו, יהיו זכאים למענק בקיזוז שווי של שבוע בגין כל שבוע או חלק משבוע בהם שהה בבית מלון מעבר לשבוע הראשון שלאחר מועד אישור החלטה זו, או למענק על פי הקיזוזים המפורטים בסעיפים 1-3 לעיל, הגבוה מבניהם.

ג. המענק יינתן רק בעד חודשי שהותו של הזכאי בישראל ועד לא יותר מתום 12 חודשים מהמועד הקובע.

ד. הזכאים למענק האמור בהחלטה זו, לא יהיו זכאים לקבל סיוע בשכר דירה בגין אותם החודשים ממשד השיכון.

ה. עולים אשר קיבלו פתרון דיור מהמדינה במהלך תקופת הזכאות לקבלת המענק, באמצעות מקבצי הדיור שבאחריות משרד הקליטה, יהיו זכאים למענק חודשי בסכום של 1,000 ₪ כחלופה לזכאות למענק, החל מיום כניסתם למקבץ הדיור כאמור ועד לתום תקופת הזכאות לקבלת המענק.

ו. עולים אשר קיבלו פתרון דיור מהמדינה שאינו באמצעות מקבצי הדיור שבאחריות משרד הקליטה, במהלך תקופת הזכאות לקבלת המענק לא יהיו זכאים למענק לפי החלטה זו החל מיום כניסתם לפתרון הדיור אשר סופק להם.

ז. על אף האמור בסעיף ו', רשאית שרת הקליטה, בהסכמת שר האוצר, להחליט כי זכאים לפתרון דיור אחר שאינו מקבצי הדיור שבאחריות משרד הקליטה, יהיו זכאים למענק או לחלק ממנו, בהתאם לכללים שייקבעו.

ח. המענק יינתן לזכאים בפעילות חודשיות ולא יותנה בהמצאת הסכם שכירות או במאפייני מקום מגורים ובלבד שהם אינם מתגוררים במלון במימון המדינה.

ט. תנאי המענק יוצגו לזכאים ולמועמדי העלייה שעשויים להפוך לזכאים במידה ויקבלו מעמד עולה, בשדה התעופה ובמלונות, על מנת לעודד אותם לצאת בהקדם למגורים בקהילה.

י. שרת הקליטה תהיה רשאית, בהסכמת שר האוצר, להאריך את תקופת ההכרה בזכאות מעבר ליום 24 באפריל וזאת בכפוף לקיומו של מקור תקציבי בהתאם לאמור בסעיף 4, ובמידת הצורך תובא בהחלטת ממשלה נוספת בעניין לצורך אישור מקור כאמור.

יא. עד למועד החלטה זו, מספר העולים במהלך תקופת ההכרה בזכאות עומד על כ-11,000 עולים, כאשר עלות המענק הממוצע לעולה עומדת על 17.3 אלף ₪ בשנה.

3. לעניין החלטה זו:

"עולה" - מי שעלה מאוקראינה, רוסיה או בלארוס וקיבל מעמד עולה, לרבות מי שקיבל מעמד עולה בתוך 40 ימים מיום עלייתו, או בתוך מועד מאוחר יותר ככל שאישר גורם מוסמך מטעם שרת העלייה והקליטה כי מעמד העולה ניתן במועד מאוחר יותר עקב אילוצים שעיקרם אינם

באחריותו של מבקש המעמד ולכל המאוחר עד 90 ימים מיום הגעתו לישראל, ולמעט עולה גורר זכאות ;

"עולה גורר זכאות" – מי שעלה בעבר, חי בישראל עד לא יותר מ-6 שנים, עזב למגורים בחו"ל ושב להשתקע בישראל מאוקראינה, רוסיה או בלארוס בתקופת ההכרה בזכאות, והוכר על ידי משרד העלייה והקליטה על פי נהליו כ"עולה גורר זכאות".

"תקופת ההכרה בזכאות" – התקופה שמיום 24 בפברואר 2022 ועד יום 24 באפריל 2022. "המועד הקובע" – לגבי עולה, מיום שקיבל מעמד עולה ; לגבי עולה גורר זכאות – מיום שובו לישראל.

"קשיש" – החל מגיל הפרישה.

"ילד" – ילד עד גיל 18.

בהתאם לסעיף 40א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 ולצורך מימון פעולה מאזנת כהגדרתה בסעיף 40א לחוק האמור, מקור התקציב לביצוע החלטה זו הוא בהחלטת ממשלה מס' ____ מיום 10/4/2022 שעניינה "היערכות לקליטת עלייה" המובאת במקביל לאישור הממשלה ; ללא אישורה של הממשלה את ההחלטה האמורה, לא תיכנס החלטה זו לתוקף.

דברי הסבר

מאז פרוץ הלחימה בין רוסיה לאוקראינה ב-24.2.2022, עלה מספר המגיעים מכל אזור הלחימה: אוקראינה, רוסיה ובלארוס, הן כעולים, הן כמועמדי עלייה המשנים את מעמדם לעולים לאחר הגעתם לישראל והן כעולים גוררי זכאות (להלן: "הזכאים"). בשל העובדה שמדובר בנמלטים מאזור לחימה, מגיעים אנשים אלה בחוסר כל. ללא רכוש, עם מעט מאוד בגדים ועל פי רב בחלקי משפחה הכוללים בעיקר נשים וילדים שהשאירו אחריהם את אבי המשפחה שנאלץ להתגייס.

משרד העלייה והקליטה נערך בעוד מועד ויצר מאגר בתי מלון, לצורך מגורים זמניים למי מהם המבקש זאת, במטרה לספק מקום התארגנות ראשונית לזכאים, אשר ממנו יוכלו לצאת למגורים בשוק הפרטי לפי בחירתם, עד לא יותר מתקופה של חודש ימים. כתוצאה מהאמור, העולים ומועמדי העלייה הנמצאים בבתי המלון, שאינם בהכרח בישוב בו הם בוחרים להשתקע, אינם משתלבים במוסדות הקהילתיים כגון בתי ספר וכיוצא בזה והמקומות במלונות הולכים ומתמלאים עד כדי חשש כי במהרה יוצר מצב בו לא יהיה לאן להפנות מגיעים חדשים, במיוחד ככל ולעולים שימצו תקופה של חודש ימים בבתי המלון לא יהיה לאן להתפנות.

הצירוף של העלייה הדרמטית במספרי העולים ביחס לשנים רגילות, עניין שמעלה עד מאוד את הביקוש לדירות בשכירות, עם מחירי שכירות שגבוהים גם ללא הקפיצה בביקוש, ועם היכולות הדלות של המגיעים שנמלטו לישראל כאמור, מקשה מאוד על העולים לצאת לשכירות עצמאית, והמענק המוצע בהחלטה זו בא לתת מענה לקשיים האמורים.

ככל שהעולים יקדימו להשתקע במקום מגורים קבוע בקהילה, כך הם יטיבו להשתלב בחיים בישראל ויפנו את בתי המלון בהם הם שוהים במימון המדינה עבור זכאים חדשים המגיעים לישראל מידי יום.

לשם כך, התגבשה תכנית למענק חודשי ההולך ופוחת ביחס לאורך השנות של הזכאים בבתי המלון, אשר תוצע כבר בשדה התעופה לאותם זכאים, במטרה לעודד אותם לצאת ישירות למגורים בקהילה.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

עד למועד החלטה זו, מספר העולים במהלך תקופת ההכרה בזכאות עומד על כ-11,000 עולים, כאשר עלות המענק הממוצע לעולה עומדת על 17.3 אלף ₪ בשנה.

תקציב

מקור התקציב לביצוע החלטה זו הוא בהחלטת ממשלה המובאת לישיבת הממשלה במקביל.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין

עמדת השרים האחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר האוצר מסכים

שר השיכון- מסכים

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב חוות דעת משפטית.

סיווגים

01 ביצועי תחום פעולה :

04- ישראל והעם היהודי

מוגש על ידי שרת העלייה והקליטה

ז' בניסן התשפ"ב
08 באפריל 2022

ו בניסן תשפ"ב
7/4/2022

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה: מענק הסתגלות שניתן על ידי משרד העלייה והקליטה לעולים ולעולים גוררי זכויות המגיעים מאוקראינה, רוסיה ובלארוס, ואשר מטרתו לסייע להם להקלט בקהילה.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

מאז החלה הלחימה באוקראינה, ביום 24.2.2022, חלה עלייה משמעותית במספרי העולים, במספרם של העולים גוררי הזכאות ובמספרם של מי שנתיב אישרה לאחר בדיקה ראשונית כי הם מועמדי עלייה מאותן ארצות שלא הספיקו להסדיר את זכאותם בחו"ל וכי יש להשלים בישראל את בדיקת זכאותם (להלן: "מועמדי עלייה"), מאוקראינה מרוסיה ובלארוס.

מאחר ומדובר באנשים הנמלטים מאזור הלחימה, הרי שהם לא נערכו לעלייה כנהוג בשגרה לאמור: לא הסדירו את ענייני רכושם, לא הביאו איתם את חפציהם, לא הכינו לעצמם מקום מגורים בישראל ועוד כיוצא בזה. מסיבה זו, נערך המשרד להציע לעולים ולמועמדי העלייה האמורים שאין להם היכן לשהות בישראל, אירוח זמני בבתי מלון לתקופה הראשונה לשהותם בישראל.

כתוצאה מהאמור, העולים ומועמדי העלייה הנמצאים בבתי המלון, שאינם בהכרח בישוב בו הם בוחרים להשתקע, אינם משתלבים במוסדות הקהילתיים כגון בתי ספר וכיוצא בזה.

כמו כן, המספרים הגדלים במהירות של המגיעים כאמור, גורמים לכך כי המקומות במלונות הולכים ומתמלאים וקיים חשש כי במהרה יוצר מצב בו לא יהיה לאן להפנות מגיעים חדשים, במיוחד ככל ולעולים שימצו תקופה של חודש ימים בבתי המלון לא יהיה לאן להתפנות.

הצירוף של העלייה הדרמטית במספרי העולים ביחס לשנים רגילות, עניין שמעלה עד מאוד את הביקוש לדירות בשכירות, עם מחירי שכירות שגבוהים גם ללא הקפיצה בביקוש, ועם היכולות

הכל כדי שתרגישו בבית

טלפון: 0733972146
פקס: 02-5661163
כתובת: קפלן 2, ירושלים 9195016
אתר: www.klita.gov.il

הדלות של המגיעים שנמלטו לישראל כאמור, מקשה מאוד על העולים לצאת לשכירות עצמאית, והמענק המוצע בהחלטה זו בא לתת מענה לקשיים האמורים.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

לעניין יחוד המענק לעולים מאוקראינה, רוסיה ובלארוס בהתייחס לעקרון השוויון -

1. באשר לעולים מאוקראינה- לאור העובדה שמדובר בנמלטים מאזור לחימה שהגיעו לישראל ללא שהייתה בידם שהות להיערך למעבר לחיים בישראל, ללא רכוש, עם מעט מאוד בגדים ועל פי רב בחלקי משפחה הכוללים בעיקר נשים וילדים שהשאירו אחריהם את אבי המשפחה שנאלץ להתגייס; לאור העובדה שככל שהעולים מאוקראינה יקדימו להשתקע במקום מגורים קבוע בקהילה, כך הם יטיבו להשתלב בחיים בישראל ולנוכח הצורך לעודד אנשים לפנות את בתי המלון בהם הם שוהים במימון המדינה עבור זכאים חדשים המגיעים לישראל מידי יום, קיימת הצדקה לעידוד העולים המגיעים מאוקראינה, לצאת למגורי קבע בקהילה בהקדם, תוך מתן מענק ההסתגלות שיאפשר להם לעשות כן.

2. באשר לעולים מרוסיה ובלארוס- הלחימה באוקראינה, יצרה באופן מיידי וישיר גם מצוקה ממשית למי שחי ברוסיה ובלארוס, ומספרי המגיעים לישראל מארצות אלה עלה מאז תקפה רוסיה את אוקראינה, משמעותית ובמהירות. גם לאוכלוסייה זו לא הייתה אפשרות להתארגן מראש למעבר לחיים בישראל ולהעברת רכושם בהתאם, התקבלה בוועדת השרים לעלייה וקליטה בראשות ראש הממשלה, החלטה לאפשר גם להם מגורים זמניים בבתי מלון במימון המדינה. על כן ומאותן סיבות כאמור לעיל, קיימת הצדקה למתן מענק ההסתגלות גם לעולים אלה.

בנוסף, יצוין כי אמנם העולים מבלארוס ורוסיה אינם זכאים ל"מענק נמלטים" אותו מעניק משרד העלייה והקליטה לעולים המגיעים מארץ בה מתקיימת מלחמה, אך גם עולים אלה הגיעו לישראל בתוך החודש וחצי האחרונים עם מעל 11,000 עולים אחרים על רקע מצוקה ממשית מתרחבת באזור ממנו הם באים ואי ודאות לגבי עתידם הקרוב. בצירוף לכך שכל העולים מחפשים דירות להשכרה בשוק חסר במחירים גואים הן במצב שגרתי ובמיוחד לאור מספרם של מבקשי הדירות להשכרה שקפץ משמעותית בפרק זמן קצר כתוצאה מגל העלייה.

הכל כדי שתרגישו בבית

טלפון: 0733972146

פקס: 02-5661163

כתובת: קפלן 2, ירושלים 9195016

אתר: www.klita.gov.il

טלפון:

פקס:

כתובת:

אתר:

מענק ההסתגלות אינו מוצע גם לעולים ממדינות אחרות שהבאים מהם זכאים למענק נמלטים, על רקע החלטת הממשלה לעודד את העלייה מאזור זה לאור הלחימה כאמור וכמות העולים הגדולה בפרק הזמן הקצר כאמור.
הצורך בעידוד העולים מרוסיה ובלארוס לפנות את בתי המלון בהקדם ולהשתקע בקהילה מסויימת, זהה לצורך לעשות כן באשר לעולים מאוקראינה.

3. 'עולים גוררי זכות' נמלטו גם הם מאזור הלחימה ומצויים גם הם באותו מצב מחמת הגעה לישראל ללא הערכות מוקדמת על כל המשתמע מכך, ללא רכוש ובהעדר בסיס בישראל. 'עולה גורר זכאות' הוא מי שקיבל בעבר מעמד עולה, חי בישראל תקופה שאינה עולה על 6 שנים, עזב את ישראל לתקופה ממושכת ושב כעת להשתקע בישראל. על פי נהלי משרד העלייה והקליטה עולה גורר זכאות זכאי ליתרת זכויות העולה שלא ניצל בעבר.

לאור העובדה כי המדינה מכירה באוכלוסייה זו כזכאית לסיוע לצורך שילובה בחיים בישראל גם בעת שיגרה, ולאור כך שהנמנים עליה מקרב המגיעים מאוקראינה, רוסיה ובלארוס, נתקלים באותם קשיים המפורטים לעיל לגבי העולים ובשל כך שגם הם הופנו למלונות במימון המדינה, וגם הם זקוקים לסיוע על מנת שיוכלו לשכור דירה בשוק הפרטי ולהתמקם בקהילה, קיימת הצדקה למתן מענק ההסתגלות גם לאוכלוסייה זו. עם זאת מאחר ועולים אלה היו בישראל בעבר וקליטתם בישראל עשויה להיות קלה יותר במובנים מסויימים, הוחלט על מענק מופחת עבורם.

4. על מנת לצמצם את הקשיים בהיבטי השוויון נקבעו כללים שונים שמטרתם הקפדה כי הנהנים מהמענק לא יהיו מי שנהנים מפתרון דיור ציבורי, לא יהיו מי שמאריכים את שהותם במלון על חשבון המדינה, וככל שמדובר בעולים גוררי זכאות- הם יהיו רק "חסרי דירה" כקבוע בכללי משרד השיכון.

מוצע שלא לבדוק לגבי העולים את היותם "חסרי דירה" כאמור, בהיותם עולים חדשים בישראל, לאור העובדה בדבר פרק הזמן שנקבע בחוק לחובת הדיווח על רכישת דירה ולאור השלכות עריכת בדיקה כזו אל מול היקפי העולים על עיכוב במתן המענקים.

לאור מכלול הדברים האמורים לעיל, אין בקשיים המשפטיים שפורטו כדי למנוע את קבלת ההחלטה.

הכל כדי שתרגישו בבית

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:
ההצעה הופצה ליועצים המשפטיים של משרדי השיכון והאוצר ולייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, הערות שהתקבלו, הוטמעו.
עמדת היועצים המשפטיים של המשרדים האמורים היא כי אין מניעה לקבל את ההחלטה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:
בשים לב לאמור לעיל, אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

בברכה,

מ.נ. שטרית-רבל

מיכל שטרית-רבל

היועצת המשפטית

הכל כדי שתרגישו בבית

0733972146

טלפון:

02-5661163

פקס:

קפ"ל 2, ירושלים 9195016

כתובת:

www.klita.gov.il

אתר:

